

Charles Darwin: De fokker is een tovenaar

Weinig fokkers zullen weten dat het eerste hoofdstuk uit Darwins wereldberoemde boek 'Over het Ontstaan van Soorten' (1859) geheel aan hen is gewijd. Zelden is er echter zo beeldend en met zoveel liefde en respect over hen geschreven.

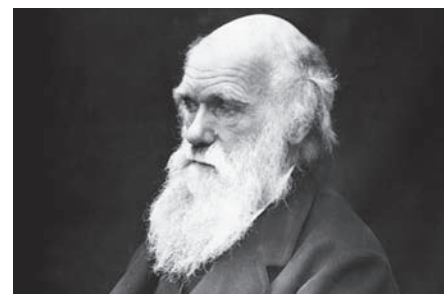
In zijn 'On the Origin of Species' zet Charles Darwin (1809-1882) de fokker neer als een kunstenaar, als hij schrijft: 'Fokkers praten gewoonlijk over de organisatie van een dier als iets dat zeer plastisch is en dat zij bijna naar goeddunken kunnen modeleren. Het lijkt alsof zij eerst op een muur een op zichzelf perfecte vorm hebben uitgetekend, en die vervolgens leven hebben gegeven. Het is de staf van de tovenaar, waarmee hij iedere gedaante en vorm die hij maar wil in het leven kan roepen.'

In de ogen van Darwin is de fokker een schepper. Omdat hij in staat is om in korte tijd zijn (gedomesticeerde) dieren zichtbaar te veranderen. Een fokker kan zelfs – alsof hij beschikt over 'de staf van de tovenaar' – nieuwe rassen maken. De scherpzinnige Darwin zag hierin een bewijs voor een merkwaardige theorie waarmee hij al tijden rondliep. Op zijn vijf jaar durende wereldreis aan boord van de 'Beagle' was bij hem namelijk de gedachte ontstaan dat ook de wilde plant- en diersoorten voortdurend veranderen. Evolueren. Ook al zie je het niet, want in een mensenleven blijft een olifant een olifant en een ekster een ekster. Maar als een fokker een dier kan veranderen, dan kan 'de natuur' dat ook, dacht Darwin. Weliswaar

in een veel lager tempo, maar in tegenstelling tot de fokker - wiens kortstondig leven is 'gelijk het gras' – beschikt moedertje natuur over zeeën van tijd. Een oceaan van miljoenen jaren.

Onverzettelijke vasthoudendheid

Maar Charles Darwin – die nog geen kennis had van Mendelwetten, mutaties of DNA – worstelde met nog een probleem: hoe komt het dat planten en dieren veranderen? Wat is de motor van de evolutie? En weer vond hij het antwoord bij de fokkers. Selectie, selectie en nog eens selectie, jaar in jaar uit, stapje voor stapje, of zoals Darwin vol bewondering schrijft: 'Het belang van selectie zit hem in het grote effect verkregen door opeenhoping in één richting, gedurende opeenvolgende generaties, van verschillen die voor een ongevoelend oog volkomen onmerkbaar zijn – zulke geringe verschillen dat ikzelf ze in ieder geval tevergeefs heb getracht te bespeuren. Niet een op duizend mensen heeft de nodige nauwkeurigheid van oog en oordeelsvermogen om een vooraanstaand fokker te worden. Indien hij begiftigd is met die kwaliteiten en jarenlang zijn onderwerp bestudeert en er met onverzettelijke vasthoudendheid zijn leven aan wijdt, dan kan hij sla-

Charles Darwin

gen en grote verbeteringen doen ontstaan; indien hij een van deze kwaliteiten ontbeert, zal hij met zekerheid falen. Slechts weinigen beseffen hoeveel natuurlijke aanleg en jaren van praktijk er nodig zijn om zelfs maar een vaardige duivenfokker te worden.'

Natuurlijke selectie

Een fokker selecteert jaar in jaar uit die dieren die het meest voldoen aan zijn wensen (meer melk, beter uier enz.). En zo, dacht Darwin, selecteert ook 'de natuur' jaar in jaar uit die individuen die het best zijn aangepast aan de omstandigheden. 'The survival of the fittest'. De best aangepasten hebben de grootste kans om in de bikkelharde 'struggle for life' te overleven en zich voort te planten. Zo veranderde een rundachtig oerbeest - door 25 miljoen jaren natuurlijke selectie – in een waaier van nieuwe soorten: oerrund, yak, bizon en waterbuffel. Zoals ook het tamme rund - door eeuwen kunstmatige selectie (fokkerij) – is uitgewaaierd in honderden verschillende rassen, van Groninger blaarkop tot Schotse hooglander. De evolutietheorie was geboren.

Maar Charles Darwin, de dokterszoon die dominee had willen worden, was een bescheiden mens en hield zijn wereld-

schokkende theorie nog twintig jaar geheim. En in al die jaren werkte hij in stilte aan zijn grote boek. Ondertussen raakte hij zozeer geïnteresseerd in de fokkerij dat hij ook zelf wilde gaan fokken. Maar wat? Het werden geen koeien – dat ging hem waarschijnlijk niet snel genoeg – en zo heeft hij, zoals hij schrijft, ‘na rijp beraad gekozen voor de gedomesticeerde duiven. Ik heb relaties aangeknoopt met

verschillende vooraanstaande duivenfokkers en ben als lid aangenomen door twee van de Londense Pigeon Clubs. Ik heb ieder ras gehouden dat ik maar kon krijgen of kopen. De diversiteit van de rassen is verbazingwekkend.’

Dankzij zijn lieve en rijke vrouw (zijn nicht, een toen nog niet failliete Wedgwood) kon hij een onbekommerd en teruggetrokken leven leiden, veel onder-

zoek doen en genieten van het fokken van postduiven, tuimelaars, Romeinen, kropduiven, meeuwduiven, kapduiven en lachduiven.

Pas toen hij vijftig werd – honderdvijftig jaar geleden – maakte hij zijn geheim wereldkundig. De ontploffing van die bom trilt nog na tot op de dag van vandaag. Evolutie, een briljant idee. Met dank aan de fokkers! ●

Hyacinth duiven wachten op Darwin

Hinke Fiona Crossen